

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2MCdo/2/2017
Identifikačné číslo spisu: 1115212784
Dátum vydania rozhodnutia: 29.06.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1115212784.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Q. W., bývajúceho v R., zastúpeného JUDr. Elenou Ľalíkovou, advokátkou v Bratislave, Podbrezovská 34, proti žalovanej Slovenskej republike - Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Štúrova 2, o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 101/2009, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 30. mája 2011 č. k. 11 C 101/2009-171 v časti výroku, ktorým súd prvej inštancie zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi titulom nemajetkovej ujmy sumu 50 000 € do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, ako aj vo výroku o trovách konania v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 12. júna 2013 sp. zn. 2 Co 363/2011 v jeho potvrdzujúcej časti, ako aj vo výroku o trovách odvolacieho konania, po náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. marca 2017 sp. zn. I. ÚS 274/2016-53, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie o d m i e t a .

Žalobca má nárok na náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 30. mája 2011 č. k. 11 C 101/2009-171 žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi titulom nemajetkovej ujmy sumu 50 000 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobný návrh zamietol. Žalovanú ďalej zaviazal zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 6 397,81 € na účet právnej zástupkyne žalobcu JUDr. Eleny Ľalíkovej. V odôvodnení svoj rozhodnutia uviedol, že 4. augusta 2005 Prezídium policajného zboru, Úradu boja proti korupcii vydalo uznesenie, na základe ktorého bolo začaté trestné stíhanie pre trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160 ods. 1, 2 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že v doposiaľ nezistenom dni a čase v roku 2004 a 2005 žiadal a prijal doposiaľ nezistený sudca Okresného súdu R. cez sprostredkovateľa, doposiaľ nezisteného advokáta, úplatok vo výške najmenej 3 000 Sk od doposiaľ nezistených väzňov z ústavu na výkon trestu odňatia slobody. Následne 9. augusta 2005 v Leviciach o 15.25 hod. bol podľa § 76 ods. 1 Trestného poriadku zadržaný žalobca ako podozrivý z predmetnej trestnej činnosti. K zadržaniu došlo po predchádzajúcom telefonickom súhlase dozorujúceho prokurátora udelenom 9. augusta 2005 o 15.00 hod. Zároveň došlo u žalobcu k obmedzeniu osobnej

slobody podľa § 76 ods. 2 Trestného poriadku vyšetrovateľom 9. augusta 2005 o 15.25 hod. Žalobca bol zadržaný z dôvodov podľa § 67 ods. 1 písm. a/, b/ Trestného poriadku, ako osoba podozrivá, ktorá bola pristihnutá bezprostredne pri korupčnom trestnom čine. Napriek tejto skutočnosti, pri osobnej prehliadke boli u žalobcu nájdené len veci osobného charakteru, žiadne predmety preukazujúce, resp. nasvedčujúce bezprostrednému spáchaniu korupčného trestného činu u žalobcu nájdené neboli. Ďalej uviedol, že podkladom pre začatie trestného stíhania (pokiaľ ide o osobu žalobcu) bolo iba trestné oznámenie a následná doplňujúca výpoveď odsúdeného T. F.), ktorý bol toho času vo výkone trestu v ÚVTOS D. pre spáchaný trestný čin vydierania, ktorý v rovnakom čase požiadal o jeho podmienené prepustenie s tým, že túto vec mal prejednávať žalobca. Okresný súd mal za nepochybné, že pri zadržaní a obmedzení osobnej slobody žalobcu došlo k porušeniu procesných noriem Trestného poriadku (§ 67, § 76 ods. 1, 2), nakoľko neboli naplnené žiadne procesné predpoklady, aby bola osoba žalobcu takýmto spôsobom zadržaná a bola jej obmedzená osobná sloboda. Ak malo byť trestné stíhanie a podozrenie OČTK vedené proti Q., nebol dôvod u žalobcu, aby bol zadržaný ako osoba podozrivá a nebol dôvod, aby bola žalobcovi týmto spôsobom obmedzená osobná sloboda. Žalobca v tejto veci mohol byť predvolaný na výsluch ako svedok. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že u žalobcu došlo zo strany vyšetrovateľov ako aj dozorujúceho prokurátora k nesprávnemu úradnému postupu pri jeho zadržaní, v dôsledku ktorého mu vznikol nárok na náhradu škody tým spôsobenej. Súd prvej inštancie ďalej dospel k záveru, že v súdnej veci je pasívne vecne legitimovaná práve žalovaná z dôvodu, že bez predchádzajúceho telefonického súhlasu špeciálneho prokurátora by nebolo možné zadržat' a obmedziť osobnú slobodu žalobcu, pričom z obsahu vyšetrovacieho spisu nie je zrejmé, či sa dozorujúci špeciálny prokurátor (pred udelením predmetného súhlasu) vôbec oboznámil so spisom. Súd prvej inštancie mal tiež za to, že skutočnosť, že si žalobca pri predbežnom prerokovaní návrhu uplatnil nemajetkovú ujmu len do výšky 5 000 000 Sk, pričom v žalobe žiadal až 200 000 €, nebolo prekážkou pre konanie súdu o tomto nároku. Mal tak za to, že u žalobcu je daný právny nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonné zadržanie a obmedzenie jeho osobnej slobody vo výške 50 000 €. Výšku nemajetkovej ujmy určil s prihliadnutím na intenzitu, rozsah, ohlas, ako aj následky a závažnosť tohto zásahu. Vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania súd prvej inštancie uviedol, že v danom prípade bol sporný okamih začatia plynutia trojročnej premlčacej doby (predĺženej o 6 mesiacov), kedy sa žalovaná domnievala, že týmto dňom bol deň nasledujúci po zásahu, keďže v deň zásahu sa žalobca musel dozvedieť o škode. V tomto smere sa súd prvej inštancie s argumentáciou žalovanej nestotožnil, nakoľko mal za to, že je síce pravdou, že nemajetková ujma začala vznikat' v deň zadržania, avšak táto postupne silnela, čoho dôkazom sú zhoršujúce sa zdravotné problémy žalobcu fyzického aj psychického charakteru. Prisvedčil žalobcovi, že moment, kedy sa žalobca naozaj mohol dozvedieť o veľkosti nemajetkovej ujmy (výške v žalovateľnom rozsahu) bol deň 3. december 2007, kedy bolo definitívne skončené trestné stíhanie pre podozrenie zo spáchania trestného činu korupcie (aj keď trestne stíhaný bol len advokát Q. A. a skutok bol neskôr prekvalifikovaný). Ujma na zdraví, dobrom mene, povesti a pod., ktorá vcelku predstavuje nemajetkovú ujmu, nebola spôsobená a neprejavila sa len v jeden deň (len zadržaním a obmedzením osobnej slobody), ale bola dotváraná postupne, pričom k jej zavŕšeniu (aspoň v žalovateľnej výške) došlo skončením trestného konania, v ktorom žalobca bol pôvodne podozrivý z trestného činu korupcie. Námietku premlčania vznesenú žalovanou považoval za nedôvodnú. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 3 O.s.p.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolania žalobcu a žalovanej rozsudkom z 12. júna 2013 sp. zn. 2 Co 363/2011 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Dovoľanie proti rozsudku súdu prvej inštancie neprípustil. Odvolací súd najskôr skúmal žalovanou vznesenú námietku premlčania, pričom dospel k záveru, že nie je dôvodná. Uviedol, že o tom, že žalobcovi skutočne vznikla nemajetková ujma, sa žalobca dozvedel až 3. decembra 2007, kedy prokuratúra zastavila trestné stíhanie vedené proti obvinenému Q. A. pre pokus trestného činu podvodu podľa § 8 ods. 1 k § 250 ods. 1 Trestného zákona, pretože tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. V rámci daného trestného stíhania bol (stále) podozrivý zo spáchania trestného činu nielen obvinený, ale aj žalobca. Bol označovaný za osobu, vo vzťahu ku ktorej, resp. s ktorou obvinený trestnú činnosť spáchal. So zastavením trestného stíhania tak trestné konanie skončilo, definitívne zanikli účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, podozrenie, z o spáchania trestného činu žalobcom sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania, o vznesení obvinenia. Odvolací súd v nadväznosti

na uvedené vyslovil názor, že žalobcovi začala plynúť premlčacia doba (3 roky + 6 mesiacov) až od nasledujúceho dňa po zastavení trestného stíhania, teda od 4. decembra 2007. Ak teda žalobca podal návrh na súd 31. marca 2009, urobil tak včas. Odvolací súd ďalej považoval návrh žalobcu čo do základu, ako aj v priznanej výške náhrady nemajetkovej ujmy, za dôvodný. Uviedol, že záver súdu prvej inštancie je správny aj v tom, ktorý orgán za štát koná. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo možné žalovanej priznať úspech ani vo výroku o náhrade trov konania. Súd prvej inštancie správne pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z výšky žalobcovi prisúdenej náhrady nemajetkovej ujmy. Žalovaná neuviedla žiadne vecné a právne relevantné dôvody, ktoré by privodili pre ňu priaznivé rozhodnutie. Odvolací súd dovolanie nepripustil, pretože sám vo veci nevidel otázku zásadného právneho významu, na ktorú by mal odpovedať dovolací súd a žalovaná ani žiadnu takúto otázku neuviedla. O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania, keďže obaja mali v odvolacom konaní úspech len čiastočný.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu v jeho potvrdzujúcej časti, ako aj vo výroku o trovách odvolacieho konania v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava I z 30. mája 2011 č. k. 11 C 101/2009-171 v časti výroku, ktorým súd prvej inštancie zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi titulom nemajetkovej ujmy sumu 50 000 € do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, ako aj vo výroku o trovách konania, podal postupom podľa § 243e ods. 4 O.s.p. v spojení s § 35 ods. 2 písm. i/ O.s.p. mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Žiadal uvedené rozhodnutia v napadnutých častiach zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie. Namietal nesprávne právne posúdenie veci (§ 243f ods. 1 písm. b/, c/ O.s.p.). Mimoriadnym dovolaním napadol hodnotenie konajúcich súdov, na základe ktorého prijali interpretáciu, že známe skutkové indicie, o ktorých mal prokurátor vedomosť, nemal prokurátor vyhodnotiť ako existenciu dostatočného podozrenia voči žalobcovi. Generálny prokurátor ďalej namietal, že konajúce súdy tiež nesprávne právne posúdili otázku plynutia premlčacej doby tým, že nesprávne interpretovali ustanovenie § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. Správne mali súdy ustáliť, že žalobca sa náhrady škody (nemajetkovej ujmy) z dôvodu jeho zadržania mohol domáhať už deň nasledujúci po jeho zadržaní (10. augusta 2005), teda premlčacia lehota uplynula 20. januára 2009. Žalovaný nárok je preto premlčaný. Napokon generálny prokurátor namietal neprávne právne posúdenie súdov nižších inštancií pri určení výšky nemajetkovej ujmy spočívajúcej v nesprávnej právnej interpretácii ustanovenia § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. Výšku priznanej nemajetkovej ujmy považoval za neprimerane vysokú, za v rozpore s dobrými mravmi a ustálenou judikatúrou, a že je niekoľkonásobne vyššia ako výška odškodnenia obetí násilných trestných činov.

4. Žalobca vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu žiadal Najvyšší súd Slovenskej republiky aby mimoriadne dovolanie zamietol, odmietol, prípadne konanie o ňom zastavil. Ďalej žiadal, aby dovolací súd žalovanú zaviazal na náhradu trov dovolacieho konania. Žalovaná sa s mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora plne stotožnila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 25. februára 2015 sp. zn. 2 M Cdo 6/2014 zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 12. júna 2013 sp. zn. 2 Co 363/2011 a rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 30. mája 2011 č. k. 11 C 101/2009-171 v časti výroku, ktorým súd prvej inštancie zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi titulom nemajetkovej ujmy sumu 50 000 € do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, ako aj vo výroku o trovách konania a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Najvyšší súd dospel k záveru, že nesprávnym úradným postupom žalovanej (prokurátora) a následne OČTK vznikla žalobcovi 9. augusta 2005 (deň zadržania) nemateriálna škoda, pričom sa o škode v tento deň aj dozvedel, keďže bol pri nesprávnom úradnom postupe osobne prítomný a dôsledky tohto postupu začal pociťovať už toho dňa. Trojročná premlčacia lehota na uplatnenie predmetnej škody začala plynúť 9. augusta 2005, spočívala po dobu šiestich mesiacov od 21. apríla 2008 do 21. októbra 2008 (z dôvodu prerokovania predbežného nároku) a uplynula 9. februára 2009. Žalobca si však uplatnil nárok na súde až 31. marca 2009, teda po uplynutí zákonom stanovenej premlčacej lehoty. K tvrdeniu súdov nižšej inštancie, že nemajetková ujma vzniká postupne (nie v jeden deň), nakoľko dopady neoprávneného zásahu sa prejavujú v spoločenskom postavení poškodenej osoby postupne, považoval dovolací súd za potrebné uviesť, že skutočnosť, že žalobca subjektívne pociťuje negatívne dôsledky nesprávneho úradného postupu žalovanej aj po neurčite dlhú dobu po skončení neoprávneného zásahu do jeho osobnej sféry (zadržania) a musí sa s nimi určitým spôsobom vysporiadať, nepredstavuje ďalšiu konkrétnu nemajetkovú ujmu, s ktorou by bolo možné spojiť plynutie subjektívnej premlčacej lehoty. Dovolací súd sa nestotožnil ani s argumentáciou súdov nižšej inštancie

pokiaľ tvrdili, že žalobca sa o vzniku škody dozvedel až 3. decembra 2007, kedy prokuratúra zastavila trestné stíhanie vedené proti Q. A. pre pokus trestného činu podvodu. Uvedený záver súdov nižšej inštancie nemal oporu v zákone ani v zistenom skutkovom stave. Okresná prokuratúra C. uznesením z 3. decembra 2007 č. k. 1 Pv 309/2006-75 zastavila trestné stíhanie vedené proti obvinenému Q. A. pre pokus trestného činu podvodu na tom skutkovom základe, že ako advokát 9. augusta 2005 asi o 11.20 hod. v priestoroch svojej advokátskej kancelárie žiadal od osoby vystupujúcej pod menom N. S. sumu 35 000 Sk predstierajúc, že zabezpečí u sudcu Okresného súdu R., aby bol odsúdený T. F. podmienčne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, čo však nevykonal a finančnú čiastku v sume 35 000 Sk si mienil ponechať pre svoju potrebu, pretože tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Trestné stíhanie zastavené 3. decembra 2007 nebolo vedené proti žalobcovi ale proti Q. A. pre pokus trestného činu podvodu, ktorého sa mal dopustiť tým, že obvinený mal predstierať, že bude pôsobiť na sudcu Okresného súdu R. za sumu 35 000 Sk, čo však ani nemal v úmysle vykonať. Žalobca v čase zastavenia predmetného trestného stíhania preto nemohol byť podozrivý ani označovaný za osobu, s ktorou obvinený M. A. spáchal trestný čin podvodu, a už vôbec nie trestný čin korupcie, pre ktorý bolo trestné stíhanie proti obvinenému M. A. (nie proti žalobcovi) spočiatku vedené. Žalobca z tohto dôvodu ani nemohol mať dôvodnú obavu zo začatia trestného stíhania voči jeho osobe. Predmetom tohto súdneho sporu je odškodnenie za nesprávny úradný postup žalovanej, ktorého sa dopustila tým, že dala (prostredníctvom prokurátora) súhlas so zadržaním žalobcu a nie tým, že začala a následne 3. decembra 2007 zastavila trestné stíhanie proti M. A., ktorého účastníkom žalobca nebol a uznesenie o zastavení trestného stíhania mu z toho dôvodu ani nebolo doručované. Záver súdov nižšej inštancie o začatí plynutia premlčacej lehoty dňom zastavenia trestného stíhania proti Q. A. (3. decembrom 2007) preto z dôvodov uvedených vyššie dovolací súd nepovažoval za správny. Keďže si žalobca v súdnej veci nespĺnil povinnosť, aby svoje právo v stanovenej lehote vykonal, alebo uplatnil žalobou proti povinnej osobe na súde, mali súde nižšej inštancie žalovanou vnesenej námietke premlčania priznať právne účinky. Dovolací súd preto uzavrel, že generálny prokurátor teda dôvodne vytýkal, že súde nižšej inštancie neprávne právne posúdili otázku premlčania žalobcom uplatneného nároku. Najvyšší súd preto v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie v napadnutej časti a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Na základe sťažnosti žalobcu Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v náleze z 22. marca 2017 sp. zn. I. ÚS 274/2016-53 vyslovil, že základné právo Q. W., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 M Cdo 6/2014 z 25. februára 2015 bolo porušené. Ústavný súd uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rozhodol tiež o povinnosti najvyššieho súdu nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel. V odôvodnení nálezu ústavný súd uviedol, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 20 ods. 1, 46 ods. 1, 47 ods. 3 a 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu, ku ktorému malo dôjsť i tým, že najvyšší súd pochybil, keď napadnutým uznesením mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora vyhovel. Sťažovateľ označil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu za svojvoľné, nepreskúmateľné, nespravodlivé a zmätočné a s poukazom na rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) žiadal kasačný zásah ústavného súdu v posudzovanej veci. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatoval, že najvyšší súd pri prerokovaní podaného mimoriadneho dovolania pochybil, keď nedostatočne skúmal, či zákonom ustanovené podmienky na jeho podanie boli splnené. Poznamenal, že v posudzovanej veci i absentovali akékoľvek mimoriadne okolnosti, závažné porušenie procesných pravidiel alebo závažný excés, ktorými by generálny prokurátor odôvodnil použitie tohto mimoriadneho opravného prostriedku. Ústavný súd uviedol, že najvyšší súd pri odôvodňovaní svojho rozhodnutia nepreskúmateľným spôsobom konštatoval, že generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie bez podnetu v zmysle § 243e ods. 4 O.s.p. v spojení s § 35 ods. 2 písm. l/ O.s.p. a že podľa jeho názoru bol porušený zákon, pričom sa vôbec nezaoberal otázkou, či boli zákonom ustanovené podmienky na jeho podanie splnené. Ústavný súd tak považoval uznesenie najvyššieho súdu z tohto pohľadu za arbitrárne. Konštatoval, že pri posudzovaní prípustnosti mimoriadneho dovolania v danej veci sa najvyšší súd

dôsledne nezaoberal tým, či sú naplnené predpoklady prelomenia právoplatnosti napadnutých rozsudkov krajského a okresného súdu týmto mimoriadnym opravným prostriedkom, a týmto postupom najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa názoru ústavného súdu je neprípustné, aby preskúmanie právoplatného a záväzného rozhodnutia súdu na základe mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom predstavovalo skryté odvolanie, a aby k zrušeniu rozhodnutí súdov nižších inštancií došlo iba v dôsledku existencie odlišných právnych názorov na prejednávajúcu vec. Ústavný súd konštatoval, že rozhodovacia činnosť ústavného súdu vo vzťahu k inštitútu mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora bola zjednotená zjednocujúcim stanoviskom pléna ústavného súdu sp. zn. PLZ. US 3/2015 z 18. marca 2015 v znení: „Rešpektujúci princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy Slovenskej republiky, ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov.“ Rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu vo vzťahu k inštitútu mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora bola zjednotená spoločným zjednocujúcim stanoviskom občianskoprávneho kolégia a obchodného kolégia najvyššieho súdu z 20. októbra 2015 publikovaným pod č. R 94/2015 Zbierky stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky v znení právnej vety: „Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky, zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potenciálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie treba odmietnuť“. Najvyšší súd vo svojom vyjadrení súčasne uviedol, že „Podľa prevažujúceho názoru sudcov zúčastnených na spoločnom rokovaní občianskoprávneho a obchodného kolégia najvyššieho súdu má zjednocujúce stanovisko pôsobiť nielen do budúcnosti, ako je to pri zrušení protiústavných právnych predpisoch, ale nový právny názor vyjadrený v stanovisku treba aplikovať na všetky pred súdmi prebiehajúce konania (primerane § 154 ods. 1 O.s.p.)“. Citované zjednocujúce stanoviská pléna ústavného súdu a občianskoprávneho kolégia a obchodného kolégia najvyššieho súdu sú v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorý opakovane vyslovil, že v dôsledku zrušenia právoplatného a záväzného súdneho rozhodnutia došlo k porušeniu čl. 6 dohovoru v prípadoch, v ktorých na základe procesného úkonu osoby odlišnej od účastníkov konania, hoci aj na podnet niektorého z účastníkov konania, došlo k zrušeniu právoplatného a záväzného súdneho rozhodnutia (napr. novšie rozhodnutia vo veciach DRAFT-OVA, a.s., proti Slovenskej republike, PSMA, s.r.o., proti Slovenskej republike a COMPCAR, s.r.o., proti Slovenskej republike). Ústavný súd zhodne so svojím zjednocujúcim stanoviskom a zhodne s rozhodovacou činnosťou ESLP, ako aj zhodne so zjednocujúcim stanoviskom ustálenou rozhodovacou činnosťou najvyššieho súdu dospel k záveru, že najvyšší súd v napadnutom uznesení neuplatnil ústavne konformný výklad § 243e O.s.p., keď na základe mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom podrobil prieskumu postup a právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie, ktoré zrušil, nezohľadňujúc skutočnosť, že v danej veci mohol sám účastník konania prostredníctvom dovolania dosiahnuť nápravu, resp. zvrátenie stavu založeného rozhodnutím porušujúcim zákon. Ústavný súd konštatoval, že v danom prípade bolo potrebné rešpektovať zásadu „vigilantibus iura scripta sunt“, ktorá zdôrazňuje vlastné pričinenie účastníkov konania o ochranu svojich práv, keď požaduje, aby svoje procesné oprávnenia uplatňovali včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou, teda dôsledne sledovali svoje subjektívne práva a robili také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu. Na základe uvedeného je ústavný súd toho názoru, že najvyšší súd porušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto zrušil uznesenie najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. b/ zákona o ústavnom súde), v ktorom tento opätovne rozhodne a v ďalšom konaní bude najvyšší súd viazaný vysloveným právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorému bola vec opätovne predložená na rozhodnutie o mimoriadnom dovolaní konštatuje, že jeho predchádzajúce rozhodnutie o dovolaní generálneho

prokurátora Slovenskej republiky bolo ústavným súdom zrušené v celom rozsahu, v dôsledku čoho je potrebné znovu rozhodnúť o tomto dovolaní ako celku.

8. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

9. Vzhľadom k tomu, že mimoriadne dovolanie bolo generálnym prokurátorom Slovenskej republiky podané 26. mája 2014, t. j. pred 1. júlom 2016, za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 470 ods. 2 vety prvej CSP, a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 243e v spojení s § 243f O.s.p. v znení účinnom do 30. júna 2016.

10. Bez podnetu je generálny prokurátor oprávnený podať mimoriadne dovolanie v prípadoch uvedených v § 35 ods. 1 a 2, a to aj vtedy, ak prokurátor do začatého konania nevstúpil (§ 243e ods. 4 O.s.p., účinný do 30. júna 2016).

11. Mimoriadnym dovolaním bolo možné napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 O.s.p.).

12. Vzhľadom na nález ústavného súdu z 22. marca 2017 sp. zn. I. ÚS 274/2016-53, ktorého vysloveným právnym názorom je najvyšší súd viazaný, s poukazom na zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu z 18. marca 2015 sp. zn. PLz. 3/2015, na zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia z 20. októbra 2015, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 94/2015, ako aj s poukazom na aktuálne rozhodnutia ESLP z 9. júna 2015 vydané vo veciach proti Slovenskej republike (DRAFT-OVA, a.s., PSMA, s.r.o. a COMPCAR, s.r.o.), najvyšší súd skúmal na podklade spisu, či žalovaná napadla rozsudok odvolacieho súdu dovolaním. Po zistení, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nepodala, Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol mimoriadne dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243i O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p.) podľa § 447 písm. c/ CSP bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania.

13. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.